

Analiza projekta koriscenjem alata za verifikaciju softvera

Seminarski rad u okviru kursa
Verifikacija softvera
Matematički fakultet sara.kapetinic.sk@gmail.com

Sara Kapetinić

Avgust 2023.

Sažetak

Verifikacija softvera obuhvata proces evaluacije sistema ili komponente kako bi se utvrdilo da li proizvodi trenutne faze razvoja zadovoljavaju uslove postavljene na pocetku date faze. Ova analiza softvera obuhvata skup metoda, alata i procesa za utvrdjivanje ispravnosti softvera. Tehnike verifikacije se dele na dinamicke i staticke. Dinamicke obuhvataju ispitivanje koda tokom njegovog izvršavanja, dok su staticke osvrnute na izvorni kod.

Sadržaj

1	Uvod	2
2	Valgrind	2
2.1	Callgrind	3
2.1.1	KCacheGrind	4
2.2	Memcheck	6
2.3	Cachegrind	8
2.4	Massif	11
3	Coverage tools	13
3.1	Unit Testovi	13
3.2	Koriscenje GCov alata	15
4	Clandg i CppCheck	16
5	Zakljucak	19

1 Uvod

Projekat *Tudu* predstavlja jednostavni projekat u svrhu organizacije vremena. *Tudu* je nedeljni drag & drop planer, sa integrisanom listom obaveza (todo listom). Uz pomoć ove aplikacije možete organizovati svoje planove na pregledan i sistematizovan način. U listu obaveza se dodaju sve obaveze koje planirate da obavite u narednom periodu i zatim im se dodeljuje prioritet, tako da imate sistematizovan spisak obaveza koji omogućava da nikad ne zaboravite na bitan sastanak, porodični ručak ili neku drugu obavezu. Iz liste obaveze možete premestiti u nedeljni kalendar i tako na pregledan način u svakom trenutku videti šta vas očekuje ove, ili bilo koje naredne nedelje.

2 Valgrind

Valgrind je GPL sistem za debugovanje i profajliranje Linux programa. Sa Valgrindovim paetom alata mozete detektovati mnoge probleme kod upravljanja memorije ili rada sa nitima. Takodje mozete izvorsiti detaljno profilisanje da biste ubrzali svoje programe. Prednosti Valgrinda:

- Valgrind je besplatan.
- Mozete se koristiti na razlicitim Linux platformama kao sto su: x86/Linux, AMD64/Linux PPC32/Linux.
- Radi na svim glavnim Linux distribucijama.
- Moze pomoci u ubrzanju programa.
- Znacajno skracuje vreme debugovanja.
- Lak je zakorisnjenje. Nije potrebno rekompajliranje programa vec samo pokretanje sa prefiksom valgrind.

Neki od Valgrindovih alata koji su korisceni na *Tudu* projektu su Callgrind, Memcheck i Massif. U narednom delu reci cemo nesto vise o njima i deonstrirati njihovu upotrebu.

Pre koriscenja Valgrind alata izmeni smo main, kako bi koriscenje alata bilo korisnije i kako bismo izbegli Qt-ove pozive. Main koji smo generisali izgleda kao na slici 1.

```
#include "headers/mainwindow.h" ▲ Included header mainwindow.h
#include "headers/task.h"
#include "headers/tudulist.h" ▲ Included header tudulist.h
#include <iostream>
#include <QApplication>

int main(int argc, char *argv[]) ▲ Unused
{
    int i = 0;

    while(i != 100){
        Task * task = new Task("Task"+QString::number(i), "desc", i%3);
        task->setName("New name"+QString::number(i));
        task->setStartTime(QDateTime::currentDateTime());
        qDebug() << task->getName();
        qDebug() << task->getTaskRow();
        task->save("tudu.json");
        i++;
        delete task;
    }
}
```

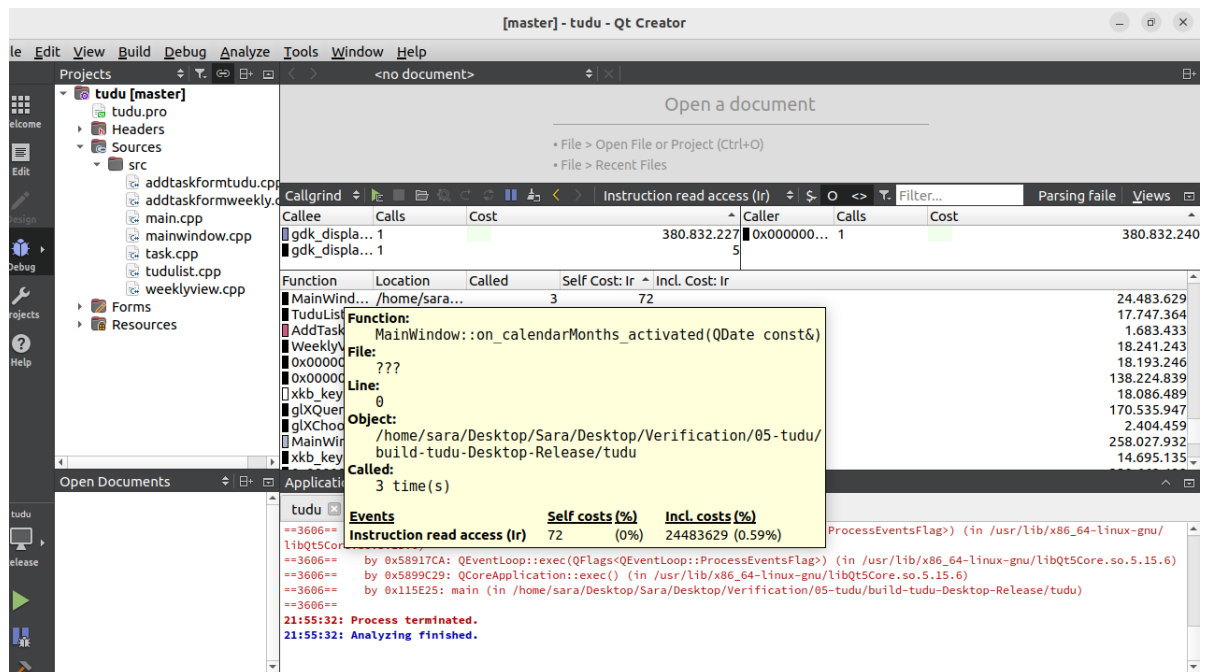
Slika 1: Novi main za testiranje pomocu Valgrind-a

2.1 Callgrind

Callgrind je alat za profilisanje koji belezi istoriju poziva medju funkcijama u programu koji se izvršava kao graf poziva. Prikupljeni podaci se sastoje od: broja izvršenih instrukcija, njihovog odnosa sa izvornim linijama koda, odnosa pozivalac/pozvani medju funkcijama i broja takvih poziva.

Posto je *Tudu* projekat radjen u Qt-u koji ima dosta ugradjenih Valgrind alata, simuliracemo prvo koriscenje Callgrind-a kroz Qt.

Postrebno je u Qt Creator-u uci u Debug mode i namestiti Callgrind. Zatim cemo pokrenuti projekat sa Callgrindom i testirati sto vise funkcionalnosti. Kao sto mozemo videti na slici 2 dobicemo izlistane sve funkcije kroz koje smo prosli i koje su se pozivale tokom naseg testiranja programa. Ukoliko stanemo na neku funkciju, mozemo detaljnije pogledati informacije o njoj. Koriscenjem Callgrind alata na ovaj nacin, nismo dobili previse informacija o pozivima funkcija jer *Tudu* projekat se sastoji od dosta UI Qt poziva.

Slika 2: Callgrind Qt Creator

Drugi nacin pokretanja sa Callgrindom je iz terminala. Na ovaj nacin mozemo generisati callgrind izlazni fajl. Ovaj fajl nije preterano citljiv, ali se koristi kao ulaz za neke druge alate.

Komanda pomocu koje dobijamo callgrind izlazni fajl:

```
$ valgrind --tool=callgrind --callgrind-out-file=callgrind.out ./tudu
```

Pomocu ovog alata mozemo videti i broj pozivanja sistemskih funkcija, cime dobijamo sliku i o njihovom koriscenju. Ovaj alat dozvoljava pametnu manipulaciju kodom jer nam daje informacije o broj poziva metoda. Prema tome cesto pozivane metode treba da budu sto efikasnije. Izvršavanje programa zajedno sa callgrind-om je znatno sporije nego bez njega.

2.1.1 KCacheGrind

Kcachegrind je alat za vizuelizaciju podataka profila, koja se koristi za odredjivanje delova koji oduzimaju najviše vremena pri izvršavanju programa.

Komanda za pokretanje *kcachegrind* alata, kao ulaz se prosledjuje izlazni fajl dobijen koriscenjem *callgrind*-a:

```
$ kcachegrind callgrind.out
```


Na slici 4 je prikazan KCachegrind-ov stack sa svim pozivima funkcija kroz koji se mozemo kretati. Mozemo videti da funkcije koje se najvise puta pozivaju su funkcij za alokaciju i dealokaciju memorije. Preko Grafika sa slike 3 mozemo videti i da se prilikom cuvanja task-a, pozivaju tri razlicite metode koje radi sa json objektima.

5

Incl.	Self	Called	Function
13.40	0.00	100	0x0000000000
13.40	0.02	100	QJsonDocume
13.35	0.03	100	0x0000000000
13.30	0.19	100	0x0000000000
12.85	0.18	397	0x0000000000
11.82	3.70	4 319	_dl_lookup_sym
11.76	0.61	2 793	0x0000000000
11.64	1.62	397	0x0000000000
11.51	2.19	21 236	QByteArray::re
9.87	3.50	28 307	QArrayData::al
9.47	2.38	35 019	free
9.30	0.68	8 981	QArrayData::re
9.29	0.03	501	QDateTime::cu
9.22	0.06	501	QDateTime::fri
9.16	0.24	501	QDateTime::se
8.76	0.57	7 977	QByteArray::re
8.59	8.29	41 230	_int_free
8.43	0.48	28 204	QArrayData::d
8.12	6.59	5 168	do_lookup_x
7.94	2.55	2 779	0x0000000000
7.73	0.02	100	Task::Task(QSt
7.53	1.88	8 987	realloc
7.40	0.00	400	0x0000000000
7.15	0.02	800	QJsonObject::i
7.12	0.12	800	QJsonObject::i
6.60	0.00	100	0x0000000000
6.60	0.02	100	QJsonObject::t
6.32	0.18	1 002	0x0000000000

Slika 4: KCachegrind with Callgrind

2.2 Memcheck

Meecheck je Valgrind-ov alat koji služi za detektovanje gresaka vezanih za memoriju. Koristi se za programe pisane u C i C++ jezicima. Neka od svojstava koje Memcheck može detektovati:

- Prisupanje nedozovljenoj memoriji
- Koriscenje nedefinisanih vrednosti
- Nekorektno oslobadjanje hip memorije
- Curenje memorije

Kao i Callgrind, Memcheck nije težak za koriscenje. U okviru Qt Creator-a se nalazi podrška za Memcheck. Na slici 5 možemo videti koriscenje ovog alata kroz Qt na projektu Tudu. Pri prvom pokretanju memcheck-a iz Qt Creatora nisu se pojavile nikakve greske sa memorijom. Projekat je pokretan sa novim main-om sa slike 1, s obzirom da sva alocirana memorija se oslobadja i da je ovo mali projekt nismo dobili nikakvo curenje memorije.

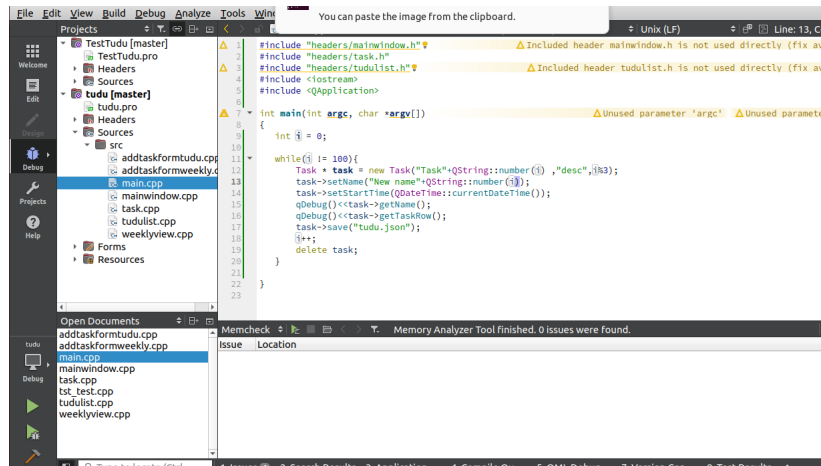
Memcheck se može koristiti i iz terminala, pokretanjem komande:

```
$ valgrind --leak-check=full --leak-resolution=high --show-leak-kinds=all
--xtree-leak=yes ./tudu
```

Flag-ovi koji su korisceni u prethodnoj komandi oznacavaju:

- `--leak-check=full` svako curenje memorije će biti zabeleženo i bice uracunato u greske
- `--leak-resolution` svi unosi moraju da se poklapaju
- `--show-leak-kinds=all` i `--xtree-leak=yes` za dobijanje izlaznog fajla u callgrind formatu

Pokretanjem ove komande dobili smo izlazni fajl koji sadrži izveštaj o memoriji, kao i drugi izvrsni fajl koji se može otvoriti pomocu kcachegrind-a. Kao što možemo videti na slici 6 i ovde nemamo nikakvo curenje memorije, što je bilo i očekivano, testiramo cpp klasu odvojeno od Qt-a, i dealociramo svu memoriju koju smo alocirali, odmah.

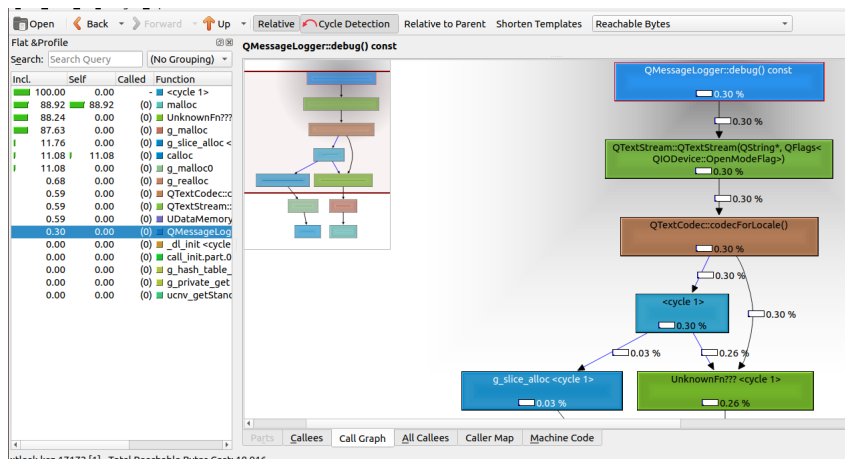
Slika 5: Memcheck in Qt

```

49 "New name98"
49 "New name99"
49
==17172==
==17172== HEAP SUMMARY:
==17172==   in use at exit: 18,916 bytes in 11 blocks
==17172==   total heap usage: 85,917 allocs, 85,906 frees, 9,538,229 bytes allocated
==17172==
==17172== xtree leak report: /home/sara/Desktop/Sara/Desktop/odbrana/05-tudu/tudu/xtleak.kcg.17172
==17172== LEAK SUMMARY:
==17172==   definitely lost: 0 bytes in 0 blocks
==17172==   indirectly lost: 0 bytes in 0 blocks
==17172==   possibly lost: 0 bytes in 0 blocks
==17172==   still reachable: 18,916 bytes in 11 blocks
==17172==   suppressed: 0 bytes in 0 blocks
==17172==
==17172== For lists of detected and suppressed errors, rerun with: -s
==17172== ERROR SUMMARY: 0 errors from 0 contexts (suppressed: 0 from 0)

```

Slika 6: Memcheck leak summary

Slika 7: Memcheck in KCachegrind

Na slici 6 nalazi se izveštaj o koriscenju hip memorije, dok na slici 7 mozemo videti izgenerisan kcg fajl u kcachegrind-u. Najveci postotak memorije odlazi na nase alociranje, sve ostalo je zanemarljivo.

2.3 Cacegrind

Cacegrind je alat Valgrind-a koji omogucava softversko profajliranje kes memorije tako sto simulira i prati pristup kes memoriji masine na kojoj se program, koji se analizira, izvrsava. Takode, moze se koristiti i za profajliranje izvrsavanja grana. Cacegrind simulira memoriju masine, koja ima prvi nivo kes L1 memorije podeljene u dve odvojene nezavisne sekcije: I1 - sekcija kes memorije u koju se smestaju instrukcije D1 - sekcija kes memorije u koju se smestaju podaci. Drugi nivo kes memorije koju Cacegrind simulira je objedinjen - LL. Ovaj nacin konfiguracije odgovara mnogim modernim masinama. Vazno je da u okviru makefile-a ne posledimo kompajleru g++ -O0 jer zelimo da testiramo program u njegovom normalnom izvrsavanju.

Komanda za pokretanje ovog alata:

```
$ valgrind --tool=cacegrind --cacegrind-out-file=cacegrind.out  
./tudu
```

Ovom komandom smo generisali detaljniji izlazni fajl koji mozemo pomocu cg_annotate ispisati. Na slici 8 mozemo videti osobine kesa koje se nalaze na pocetku generisanog fajla. Prvi broj predstavlja velicinu kesa, drugi broj predstavlja velicinu linije dok treci predstavlja asocijativnost kesa. Prilikom pozivanja alata Cacegrind moguće je da promenimo velicinu LL kesa. Na slici 9 nalazi se stanje kesa tokom izvrsavanja Tudu projekta.


```

-----
I1 cache:      32768 B, 64 B, 8-way associative
D1 cache:      32768 B, 64 B, 8-way associative
LL cache:      3145728 B, 64 B, 12-way associative
Command:       ./tudu
Data file:     cachegrind.out
Events recorded: Ir I1mr I1Lmr Dr D1mr D1Lmr Dw D1mw D1Lmw
Events shown:  Ir I1mr I1Lmr Dr D1mr D1Lmr Dw D1mw D1Lmw
Event sort order: Ir I1mr I1Lmr Dr D1mr D1Lmr Dw D1mw D1Lmw
Thresholds:    0.1 100 100 100 100 100 100 100 100
Include dirs:
User annotated:
Auto-annotation: on
-----

```

Slika 8: Cachegrind information about cache

```

so /usr/lib/x86_64-linux-gnu/libQt5Core.so -lGL -lpthread
sara@sara-Inspiron-15-3567: ~/Desktop/sara/Desktop/odbrana/05-tudu/tudu$ valgrind --tool=cachegrind --cachegrind-out-file=cachegrind.out ./tudu
==18873== Cachegrind, a cache and branch-prediction profiler
==18873== Copyright (C) 2002-2017, and GNU GPL'd, by Nicholas Nethercote et al.
==18873== Using Valgrind-3.18.1 and LibVEX; rerun with -h for copyright info
==18873== Command: ./tudu
--18873-- warning: L3 cache found, using its data for the LL simulation.
"New name0"
58
"New name1"
58
"New name2"
58
==18873==
==18873== I refs:      9,553,942
==18873== I1 misses:    13,428
==18873== I1L misses:    6,011
==18873== I1 miss rate:  0.14%
==18873== I1L miss rate: 0.00%
==18873==
==18873== D refs:      3,326,166 (2,468,191 rd + 857,975 wr)
==18873== D1 misses:    129,619 ( 109,602 rd + 19,017 wr)
==18873== D1L misses:    68,581 ( 46,651 rd + 13,850 wr)
==18873== D1 miss rate:  3.9% ( 4.4% + 2.2% )
==18873== D1L miss rate: 1.8% ( 1.9% + 1.6% )
==18873==
==18873== LL refs:      142,047 ( 123,038 rd + 19,017 wr)
==18873== LL misses:     66,512 ( 52,662 rd + 13,850 wr)
==18873== LL miss rate:  0.5% ( 0.4% + 1.6% )
sara@sara-Inspiron-15-3567: ~/Desktop/sara/Desktop/odbrana/05-tudu/tudu$ cg_annotate cachegrind.out > annotate.out
sara@sara-Inspiron-15-3567: ~/Desktop/sara/Desktop/odbrana/05-tudu/tudu$ gedit annotate.out

```

Slika 9: Cachegrind on Tudu with usual options

```

sara@sara-Inspiron-15-3567: ~/Desktop/sara/Desktop/odbrana/05-tudu/tudu$ valgrind --tool=cachegrind --cachegrind-out-file=cachegrind.out --LL=1
6777216,8,128 ./tudu
==19685== Cachegrind, a cache and branch-prediction profiler
==19685== Copyright (C) 2002-2017, and GNU GPL'd, by Nicholas Nethercote et al.
==19685== Using Valgrind-3.18.1 and LibVEX; rerun with -h for copyright info
==19685== Command: ./tudu
--19685-- warning: L3 cache found, using its data for the LL simulation.
"New name0"
64
"New name1"
64
"New name2"
64
==19685==
==19685== I refs:      10,127,227
==19685== I1 misses:    13,579
==19685== I1L misses:     3,696
==19685== I1 miss rate:  0.13%
==19685== I1L miss rate: 0.04%
==19685==
==19685== D refs:      3,529,444 (2,598,681 rd + 930,763 wr)
==19685== D1 misses:    129,989 ( 110,328 rd + 19,661 wr)
==19685== D1L misses:    32,492 ( 25,334 rd + 7,158 wr)
==19685== D1 miss rate:  3.7% ( 4.2% + 2.1% )
==19685== D1L miss rate: 0.9% ( 1.0% + 0.8% )
==19685==
==19685== LL refs:      143,568 ( 123,907 rd + 19,661 wr)
==19685== LL misses:     36,188 ( 29,030 rd + 7,158 wr)
==19685== LL miss rate:  0.3% ( 0.2% + 0.8% )

```

Slika 10: Cachegrind on Tudu with changed options

Na slikama 10 i 11 mozemo videti pokretanje cachegrinda sa drugacijim opcijama, gde manipuliramo LL kes-om. Mozemo primetiti da ukoliko samo povecamo velicinu kesa na 32MB, necemo dobiti previse znacajne

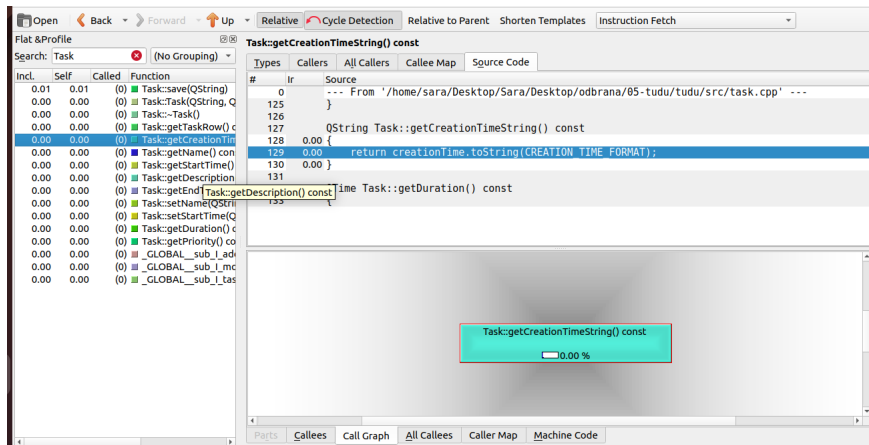
```

sara@sara-Inspiron-15-3567:~/Desktop/Sara/Desktop/odbrana/05-tudu$ valgrind --tool=cachegrind --cachegrind-out-file=cachegrind.out --LL=3
3554492,0,64 ./tudu
==18980== Cachegrind, a cache and branch-prediction profiler
==18980== Copyright (c) 2002-2017, and GNU GPL'd, by Nicholas Nethercote et al.
==18980== Using Valgrind-3.18.1 and LibVEX; rerun with -h for copyright info
==18980== Command: ./tudu
==18980==
--18980-- warning: L3 cache found, using its data for the LL simulation.
"New name0"
59
"New name1"
59
"New name2"
59
==18980==
==18980== I refs: 9,950,287
==18980== I1 misses: 13,551
==18980== L1L1 misses: 5,083
==18980== I1 miss rate: 0.14%
==18980== L1L1 miss rate: 0.06%
==18980==
==18980== D refs: 3,465,755 (2,557,828 rd + 907,927 wr)
==18980== D1 misses: 129,634 (110,115 rd + 19,519 wr)
==18980== L1D misses: 59,716 (45,722 rd + 13,994 wr)
==18980== D1 miss rate: 3.7% (4.3% + 2.1% )
==18980== L1D miss rate: 1.7% (1.8% + 1.5% )
==18980==
==18980== LL refs: 143,185 (123,666 rd + 19,519 wr)
==18980== LL misses: 65,599 (51,605 rd + 13,994 wr)
==18980== LL miss rate: 0.5% (0.4% + 1.5% )

```

Slika 11: Cachegrind on Tudu with changed options

promene sto se tice promasaja kesa. Ali ukoliko proenimo elycinu linije kao na 10, vidimo da se stopa promasaja smanjila za 0,2%.

Slika 12: Cachegrind in KCacheGrind

Na slici 12 prikazan je alat cachegrind u okviru KCacheGrind-a, gde mozemo izvuci sledeca zapazanja. Iako smo modifikovali main, i dalje kes memoriji najvise pristupaju Qt objekti za alokacija u dealokaciju. Jedina metoda koje ima neki procenat udela u promajajima kes-a je funkcija save, iako je i njen procenat zanemarljiv.

2.4 Massif

Massif je hip profajler. Meri koliko hip memorije program koristi. Ovo podraumeva i koriscenu memoriju i onu ekstra alociranu u svrhe poravnjanja. Takodje moze da meri velicinu steka programa. Profiliranje hipa moze da pomogne u redukciji memorije koju program koristi. Na modernim masinama sa virtuelnom memorijom, ovo moze doprineti:

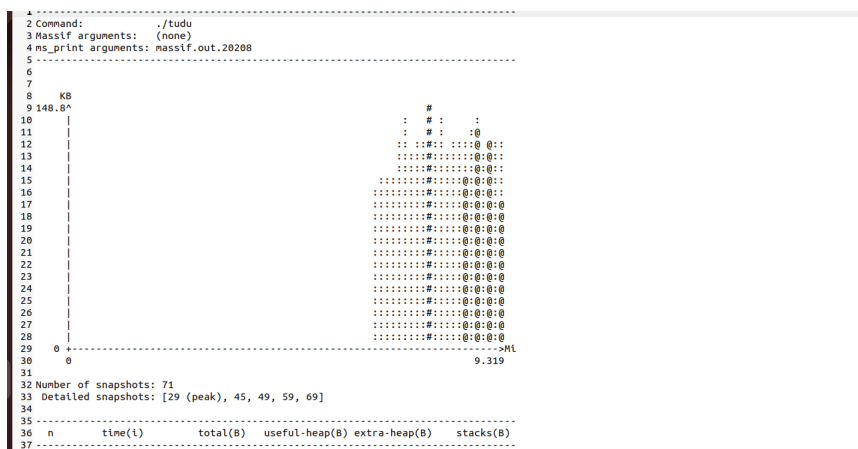
- Vecoj brzini izvršavanja programa.
- Ako program koristi dosta memorije, smanjuje se sansa da se iscrpi sva memorija masine.

Massif se koristi lako kroz terminal, pokretanjem komande:

```
$valgrind --tool=massif ./tudu
```

Ovako dobijamo fajl `massif.out` <PID>, koji se moze citati pomocu `ms_print` komande. U ovom fajlu se nalaze detaljne informacije o koriscenju hip-a, kao sto je prikazano na slici 14. U sklopu `massif` fajla se nalazi i graf koji predstvalja memorijsku potrošnju. Tabela koja je prekizana na slici sastoji se od broja snepshta, vremena koje je potroseno, totalne memorijske potrošnje, broja koriscenih i dodatnih hip bajtova kao i velicinu steka.

Na slici 13 mozemo videt graf upotrebe heap memorije. Vidimo da se nova memorija prilikom prvih snepsotova nije alocirala, vec tek od sredine. Takodje mozemo videti koje snepsht-ovi su detaljnije opisani u `massif.out` fajlu(29,45,59...). Peak se dostize u 29 preseku i iznosi 148.8Kb, a nakon drugog preseka pocinje da se alocira veca memorija.

Slika 13: Massif graf

```

->21.18% (32,273B) 0x56D22C1: QArrayData::allocate(unsigned long,
unsigned long, unsigned long, QFlags<QArrayData::AllocationOption>)
(in /usr/lib/x86_64-linux-gnu/libQt5Core.so.5.15.6)
| ->10.86% (16,548B) 0x571FDF3: QByteArray::QByteArray(int, Qt::Initialization)
(in /usr/lib/x86_64-linux-gnu/libQt5Core.so.5.15.6)
| | ->10.77% (16,409B) 0x5709CB6: QRingBuffer::reserve(long long)
(in /usr/lib/x86_64-linux-gnu/libQt5Core.so.5.15.6)
| | | ->10.77% (16,409B) 0x5709F63: QRingBuffer::append(char const*, long long)
(in /usr/lib/x86_64-linux-gnu/libQt5Core.so.5.15.6)
| | | | ->10.77% (16,409B) 0x57D9016: QFileDevice::writeData(char const*, long long)
(in /usr/lib/x86_64-linux-gnu/libQt5Core.so.5.15.6)
| | | | ->10.77% (16,409B) 0x57E323E: QIODevice::write(char const*, long long)
(in /usr/lib/x86_64-linux-gnu/libQt5Core.so.5.15.6)
| | | | ->10.77% (16,409B) 0x117D9A: QIODevice::write(QByteArray const&) (qiodevice.h:137)
| | | | ->10.77% (16,409B) 0x11DBBC: Task::save(QString) (task.cpp:183)
| | | | ->10.77% (16,409B) 0x115269: main (main.cpp:17)

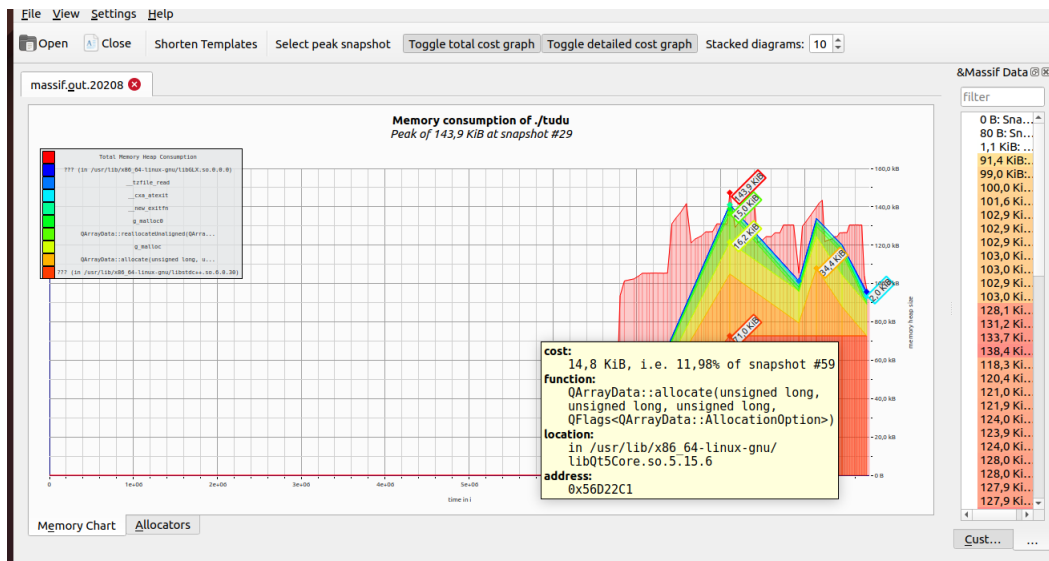
```

Deo izvestaja massif.out fajla je prikazan iznad, gde mozemo videti alociranje memorije od main funkcije, preko save metode klase Task, pa sve do allocate. Na slici 14 su prikazani podaci o odredjenim snepshot-ima, gde se vidi utrosak korisno alocirane memorije, kao i extra memorije koja je morala biti alocirana.

	n	time(i)	total(B)	useful-heap(B)	extra-heap(B)	stacks(B)
169						
170						
171						
172						
173	30	8,172,908	133,104	129,186	3,918	0
174	31	8,235,617	137,080	132,882	4,198	0
175	32	8,297,010	141,056	136,603	4,453	0
176	33	8,358,797	145,640	140,938	4,702	0
177	34	8,399,938	147,976	143,114	4,862	0
178	35	8,440,720	126,368	121,286	5,082	0
179	36	8,501,805	127,832	122,823	5,009	0
180	37	8,542,671	129,456	124,443	5,013	0
181	38	8,604,136	129,424	124,400	5,024	0
182	39	8,645,355	131,432	126,417	5,015	0
183	40	8,706,807	131,416	126,407	5,009	0
184	41	8,747,742	135,496	130,491	5,005	0
185	42	8,788,784	135,512	130,499	5,013	0
186	43	8,829,490	135,528	130,513	5,015	0
187	44	8,870,382	135,552	130,526	5,026	0
188	45	8,932,675	109,136	105,393	3,743	0

Slika 14: Massif snapshot

Radi lepseg prikaza mozemo instalirati massif visualizer, pomocu koga sva prethodna zapazanje mozemo lakse uociti. Ovaj alat je prikazan na slici 15

Slika 15: Massif visualizer

3 Coverage tools

GCov je alat koji se koristi zajedno sa GCC-om da bi se dobila pokrivenost koda u programu. Ovaj alat pomaze u pisanju efikasnije i brzeg koda, kao i u pronalazenju nedostiznih delova programa. Moze da se koristi kao alat za profilisanje, cime dobijamo ideju gde ce optimizacije koda biti ucinkovitije. Osnovne informacije koje dobijamo koriscenjem *GCov* alata:

- Koliko cesto se svaka linija koda izvrsava
- Koje linije se zapravo izvrsavaju
- Koiko racunarskog vremena koristi koji deo koda

3.1 Unit Testovi

Kako bi testirali Tudu projekat sa *GCov* alatom, potrebno je dodati unit testove. Pomocu Qt-a moguće je napraviti test projekat, koji se pokrece kao obican Qt projekat pri cemu ukljucuje *QtTest* biblioteku. Jedna od najpoznatijih biblioteka za testove je *Catch2*, ali o njoj nekom drugom prilikom. Neki od primera testova na Tudu projektu su navedeni u daljem tekstu.

```
void test::test_case1()
{
    qDebug()<<"task1";

    TuduList *tudulist = new TuduList();
    tudulist->show();
    tudulist->addTask("Task1","desc1",0);
    QStandardItemModel* model = static_cast<QStandardItemModel*>(tudulist->model());
    bool taskFound = false;
    for (int row = 0; row < model->rowCount(); ++row)
```

```

        {
            QModelIndex index = model->index(row, 0);
            QString taskName = model->data(index).toString();
            if (taskName == "Task1")
            {
                taskFound = true;
                break;
            }
        }

        QVERIFY(taskFound);
    }
}

```

Test1 proverava dodavanje novog task-a u tudu listu, koriscenjem QVERIFY-
a.

```

void test::test_case3()
{
    qDebug()<<"task3";
    Task task("Sample Task", "Sample Description", QDateTime::currentDateTime(), QDateTime::currentDateTime());

    QString fileName = "sample_task";
    task.save(fileName);
    QString saveLocation = QString("/home/sara/Desktop/Sara/Desktop/test.json");
    QFile file(saveLocation);
    file.open(QIODevice::ReadOnly);
    QString val = file.readAll();
    QJsonDocument d = QJsonDocument::fromJson(val.toUtf8());

    QVERIFY(!d.isNull());
}

```

Prethodni test verifikuje cuvanje taska u json fajlu. S obzirom da je postojalo par problema u kodu, putanja na kojoj se cuva fajl je hardko-dirana, ali se test izvrsava uspesno.

```

void test::test_case4()
{
    qDebug()<<"task4 --- taskk";
    Task task("Sample Task", "Sample Description", QDateTime::currentDateTime(), QDateTime::currentDateTime());
    task.setPriority(0);
    QIcon highPriorityIcon = task.fetchIcon(task.getPriority());
    task.setPriority(1);
    QIcon midPriorityIcon = task.fetchIcon(task.getPriority());
    task.setPriority(2);
    QIcon lowPriorityIcon = task.fetchIcon(task.getPriority());

    QVERIFY(!highPriorityIcon.isNull());
    QVERIFY(!midPriorityIcon.isNull());
    QVERIFY(!lowPriorityIcon.isNull());
}

```

Jedan od dodataka Tudu projektu jesu ikonice za prioritet taskova. Ovaj test ce nam pokazati da li ikonice dobro dohvatamo.

```

void test::test_case5(){
    qDebug()<<"task5";

    MainWindow mainWindow;

    QSignalSpy signalSpy(&mainWindow, SIGNAL(recieveInTuduList(QString, QString, int)));

    mainWindow.on_addTaskButtonClicked();

    QList<QWidget *> openDialogs = QApplication::topLevelWidgets();
    QVERIFY(!openDialogs.isEmpty());

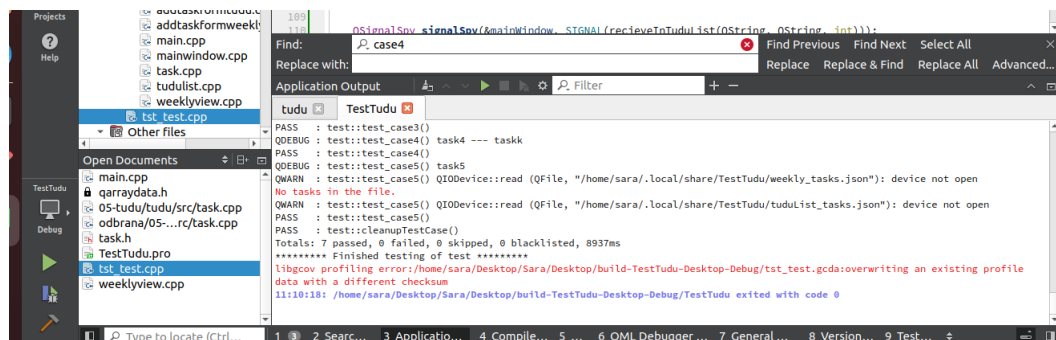
    QVERIFY(signalSpy.isValid());
}

```

Poslednji test koji cemo pominjati je vezan za trigerovanje addTask dugmeta i provere signala.

Kao sto mozemo приметiti vecina testova je vezana za sam Task, jer je to cista cpp klasa. Ostale klase sadrze Qt GUI objekte sto dodatno otezava testiranje. Ostali testovi su fokusirani na pravljenje task-ova, setovanje vremena i ostalih parametara, pa su od manje vaznosti.

Za aplikaciju kao sto je Tudu korisni testovi bi bil GUI testovi ili integracioni. Preporuka je koristiti Selenium.

Slika 16: Izvršavanje Unit Testova u Qt-u

3.2 Koriscenje GCov alata

Alat GCov primenicemo na Tudu projektu. Koristicemo alat iz terminala pomocu naredne komande

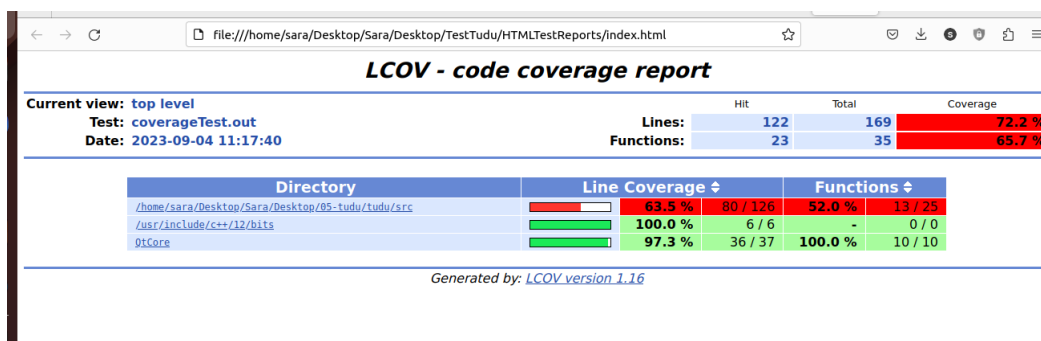
```
$lscov --rc lscov-branch-coverage=1 -c -d . -o coverage.out
```

Generisali smo .gcda fajlove kao i coverage.out fajl. Da bi imali lepši vizuelni prikaz podataka koristicemo genhtml komandu, kojom cemo generisati html stranicu sa svim podacima koje smo dobili GCov-om.

Komanda za generisanje html stranice na osnovu .out fajla:

```
$ genhtml --rc lscov-branch-coverage=1 -o HTML_Reports coverage.out
```

Svi potrebni podaci smesteni su u direktorijum HTML_Reports, odakle mozemo otvoriti html stranicu i analizirati dobijene informacije.

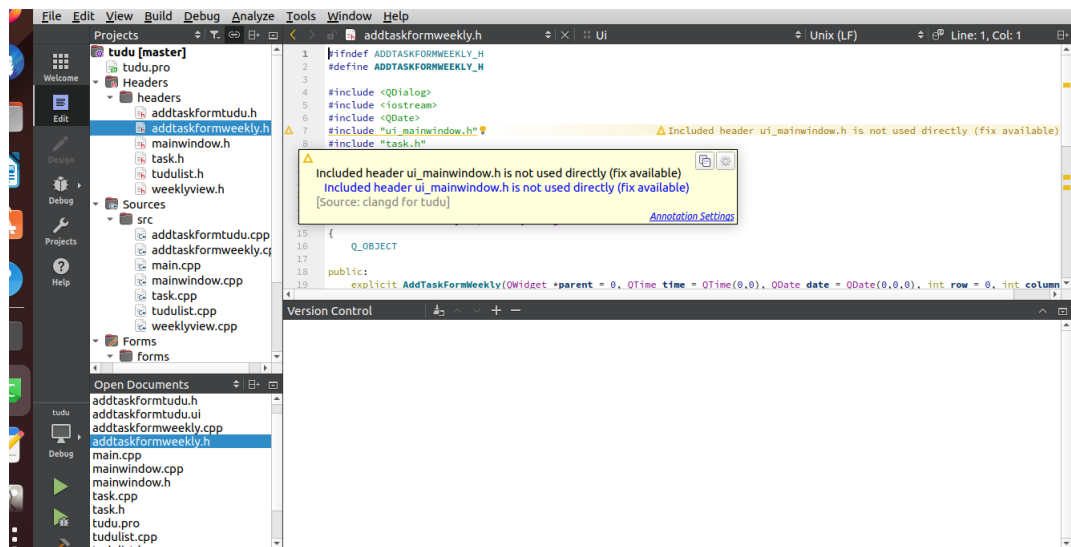

Slika 17: GCov alat primenjen na Tudu projektu

Na slici 17 mozemo videti neke dodatne informacije. Posto je Tudu jednostavan projekat, unit testovima uspehi smo da predjemo dve trecine linija koda i funkcija. U tabeli nam je oznaceno u kojim delovima se nalaze funkcije koje nisu pokrivene, ili linije koda koje nisu dostignute. Za testiranje programa koji se najvise oslanja na GUI, korisniji su GUI testovi kako bi se pokrilo sto vise slucajeva.

4 Clandg i CppCheck

Clandg je jezicki server koji postoji ugradjen u mnogim razvojnim okruzenjima. Zasnovan je na Clang C ++ kompilatoru i deo je LLVM projekta. Koristi se za provjeru ispravnosti koda: ispituje kompletnost, nalazi kompilacione greske.. Clandg mozemo koristiti kroz Qt uz pomoc sledecih koraka: Tools -> Options -> C++ -> Clandg. Koriscenjem clangd-a na projektu Tudu, dobili upozorenje prikazano na slici 18. Linije koja predstavlja upozorenje je zuta, sa zutim trouglom. Kada stanemo na trougao mozemo videti detaljniji opis problema, kao i to da nam je clangd prijavio upozorenje.

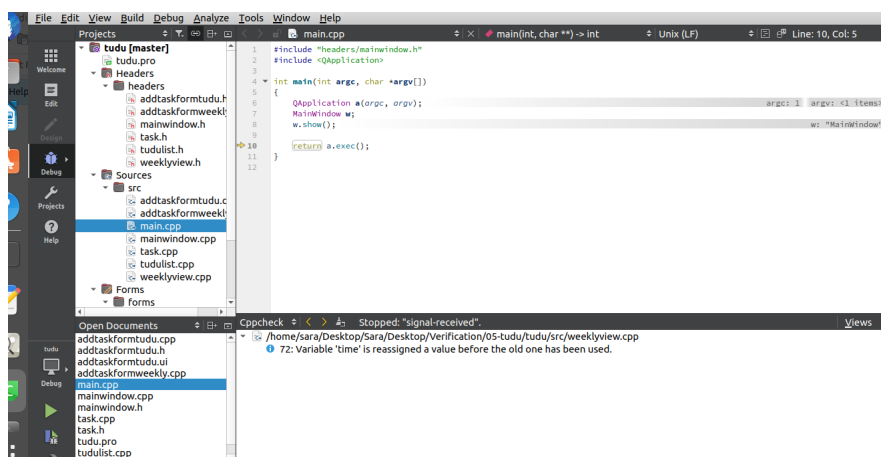

Slika 18: Clangd primenjen na Tudu projektu

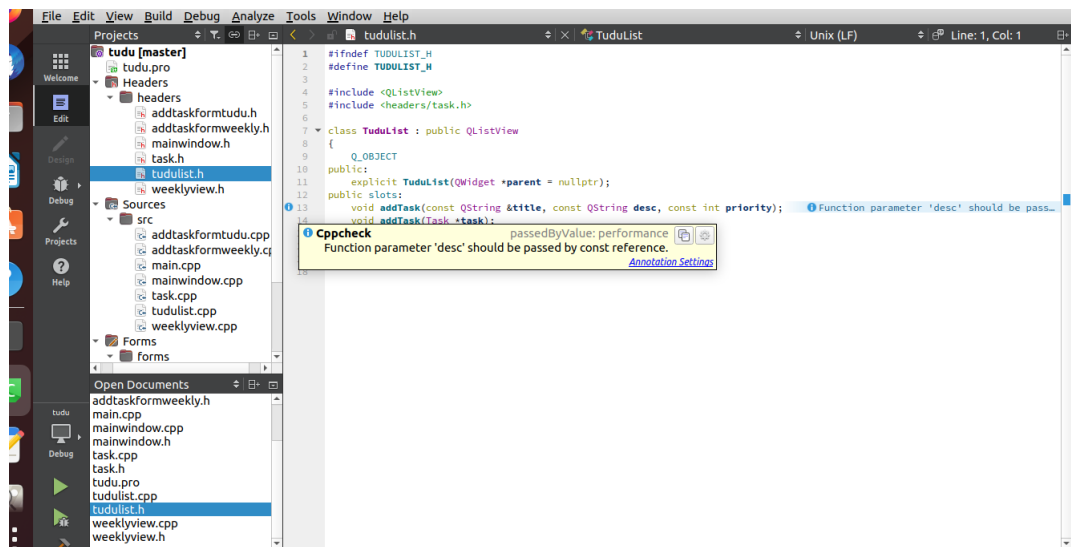
CppCheck se koristi za statičku analizu C/C++ programa. Daje nam jedinstvenu analizu koda za detektovanje bagova i fokusira se na pronalaženje nedefinisanog ponasanja i opasnih struktura. Primeri nedefinisanog ponasanja:

- Deljenje nulom.
- Neinicijalizovane varijable.
- Nevalidne konverzije.
- Nekorisceni pokazivaci.

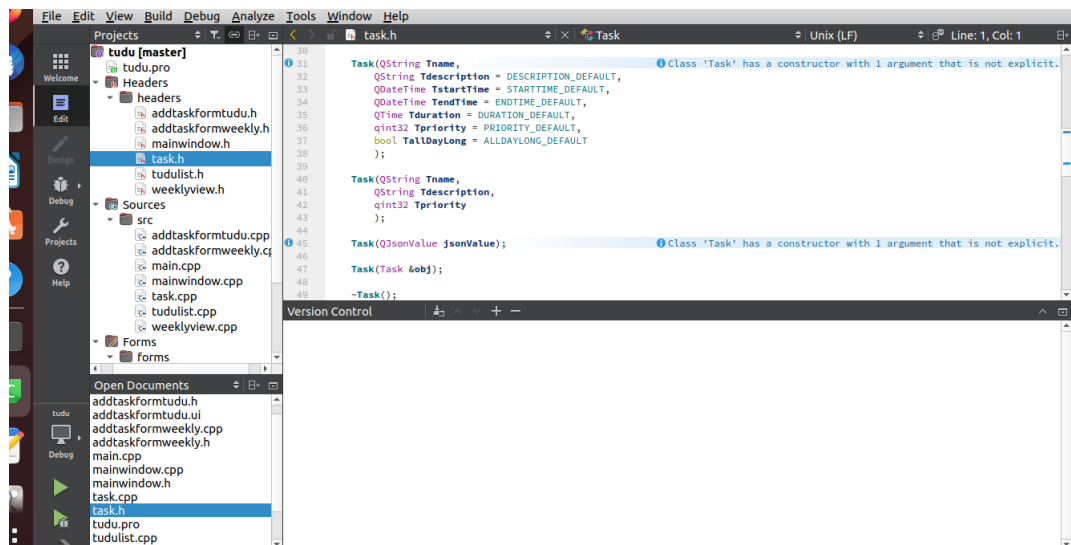
Podrška za korišćenje CppCheck alata postoji u okiru Qt-a, a sad ćemo kroz Tudu projekat prikazati neke od navedenih gresaka koje je CppCheck nasao.

Slika 19: CppCheck i korišćenje promenljivih

Slika 20: CppCheck i const parametri

Slika 21: CppCheck i konstruktori

Na prethodnim slikama mogli smo videti neke od predloga izmena koje nam je CppCheck predlozio. Deo koda na kome je predstavljen predlog za promenljivu *time* se nalazi ispod. Promenljiva je inicijalizovana, ali joj se vrednost odmah menja, i cppcheck predlaze da inicijalizacija nije neophodna.

```
QString time;
for (int i=0; i<HOURS_IN_DAY; i++) {
    for (int j=0; j<MINUTES_IN_HOUR; j+=MINUTE_INCREMENTS) {
```

```

        time = "";
//        time.sprintf("%02d:%02d", i, j);
        time = QString("%1:%2")
            .arg(i, 2, 10, QLatin1Char('0'))
            .arg(j, 2, 10, QLatin1Char('0'));
        m_verticalHeaders << time;
    }
}

```

5 Zaključak

U slučaju razvijanja velikih i kompleksnih programa prethodni alati nisu samo preporučljivi, već u većini slučajeva mogu biti i neophodni. Svaki alat ima svoje prednosti i mane, i većina programera nije navikla da ih svakodnevno koristi, ali bi to trebalo promeniti. Kao što smo mogli da primetimo, čak i na malom projektu kao što je Tudu, uočili smo neke greske i propuste. Koliko bi ih tek bilo da je projekat dva, tri ili deset puta veći? Analiziranje svih tipova memorije, procesorskog vremena, efikasnosti programa, pokrivenost koda pomazu u izgradnji softvera koji je od veće pouzdanosti i boljih performansi. Nekad je potrebno razvijati softver u ograničenim uslovima, gde su resursi mali. Tada bi posebno bilo potrebo obratiti pažnju na neke od prethodnih alata.